

December 2020

Privatekonomi

Sparbarometer kvartal 3 2020

The logo for SEB, consisting of the letters 'SEB' in white on a green square background.

SEB

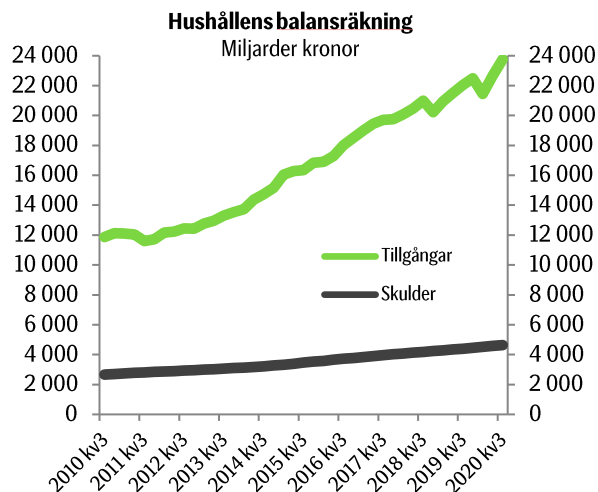
Sammanfattning

Hushållens förmögenhet når ny rekordnivå i skuggan av pandemin

- Hushållens tillgångar ökade med 1 112 miljarder kronor till 23 767 miljarder kronor
- Aktietillgångarna steg med 647 miljarder kronor
- Skulderna ökade med 60 miljarder kronor till 4 636 miljarder kronor
- Hushållens nettotillgångar steg med 1 053 miljarder kronor (+5,8 procent)

I takt med att smittspridningen minskade under tredje kvartalet återhämtade sig svensk ekonomi. Arbetslösheten bromsade in, tillväxten vände upp och mycket pekade i rätt riktning. Under samma period uppvisade både de finansiella marknaderna och bostadsmarknaden en stark utveckling. I slutet av tredje kvartalet var Stockholmsbörsen tillbaka på samma nivå som före pandemin. Kombinationen av starka börser och en stark bostadsmarknad påverkade stora delar av hushållens tillgångssida. Under tredje kvartalet ökade **hushållens samlade förmögenhet med drygt 1 100 miljarder kronor till 23 767 miljarder kronor.**

Förmögenhetsökningen är den näst största som uppmätts i Sparbarometerens historia och motsvarar runt en femtedel av Sveriges BNP. Fastighetstillgångarna steg med 357 miljarder kronor vilket motsvarar en uppgång med 3,4 procent. Räntetillgångarna nådde en ny toppnotering efter att ha stigit med 108 miljarder kronor, vilket är en uppgång med 2,4 procent. Mest ökade aktietillgångarna som steg med 647 miljarder kronor (+8,5 procent). **Sammantaget innebär det att hushållens förmögenhet vuxit kraftigt två kvartal i rad och har nu stigit mer än dubbelt så mycket som den sjönk under årets första kvartal.**

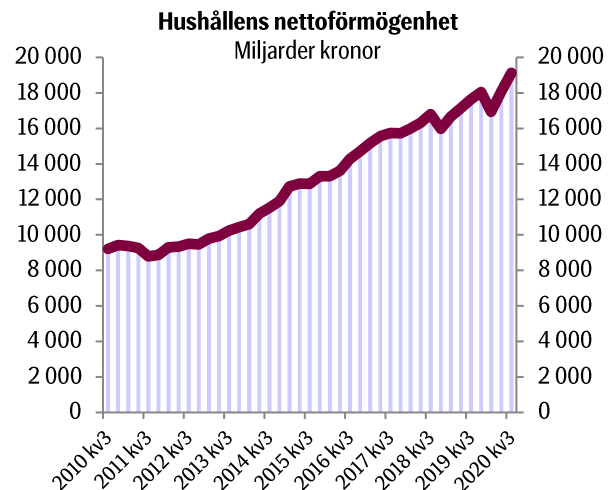

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-sparande. Den enskilt största tillgången, **bostäder, utgör nästan hälften av den samlade förmögenheten.** Det innebär att förmögenheten till stor del drivs av värdeförändringar i bostäder och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa

nysparandet. För det tredje kvartalet 2020 var det dock i första hand förändringen av värdet på aktietillgångarna som gjorde att de sammantagna tillgångarna ökade kraftigt.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, **den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga** under det tredje kvartalet. Skulderna steg med 60 miljarder kronor, motsvarande en ökning med 1,3 procent. Det är en marginellt lägre ökningstakt jämfört med föregående kvartal och under sitt historiska snitt på 1,7 procent. De aggregerade skulderna har stigit stadigt under hela Sparbarometerens historia. Vid utgången av tredje kvartalet uppgick de till **4 636 miljarder kronor, vilket också det är en ny rekordnivå.** Den årliga ökningstakten fortsätter att stiga sedan botten i mitten av 2019.

Trots stigande hushållsskulder gör tillgångssidans storlek och positiva utveckling att hushållens samlade nettotillgångar, tillgångar minus skulder, ökade kraftigt. **Hushållens nettotillgångar** steg med 5,8 procent och **låg vid utgången av det tredje kvartalet på 19 131 miljarder kronor.**

Hushållens nysparande var högt under tredje kvartalet och uppgick till 96 miljarder kronor. Det är 19 miljarder kronor högre än motsvarande kvartal föregående år. Under kvartalet drevs nysparandet till största delen av tjänstepension (43 miljarder) och fonder (20 miljarder).

Kv3 2020 ¹	Miljarder kronor
Ingående värde	22 655
Förändring räntetillgångar	+108
Förändring aktietillgångar	+647
Förändring fastighetstillgångar	+357
Varav nysparande	+96
Utgående värde	23 767
Skulder	-4 636
Nettotillgångar	19 131

¹ Avrundade siffror vilken kan bidra till differens i summering av tabell.

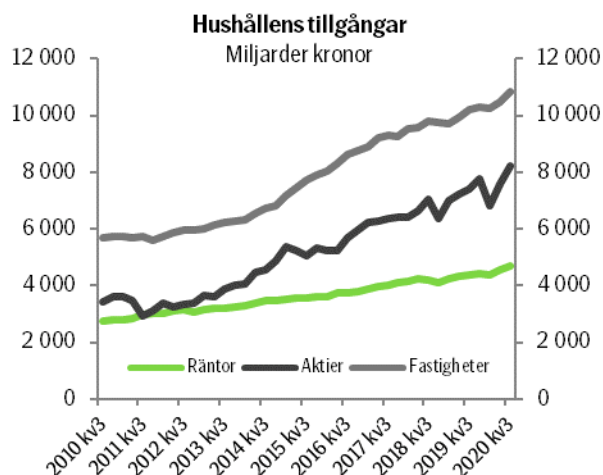
Tillgångar

De finansiella marknaderna fick hushållens tillgångar att stiga kraftigt

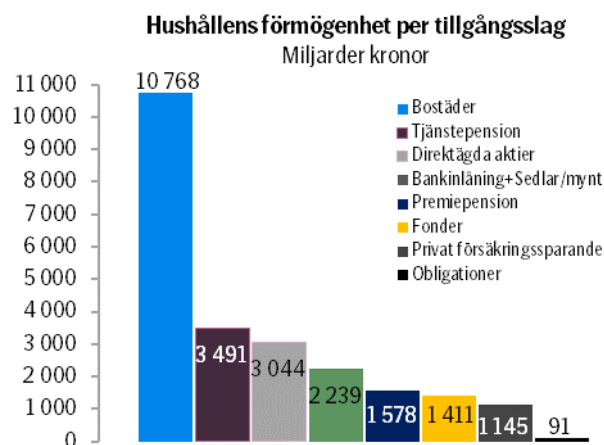
- Hushållens tillgångar ökade med 1 112 miljarder kronor till 23 767 miljarder kronor
- Aktietillgångarna stod för nästan 60 procent av förmögenhetsökningen
- Starkt nysparande uppgick till 96 miljarder kronor och drevs av sparande i tjänstepension och fonder

Efter andra kvartalets historiska återhämtning fortsatte hushållens samlade förmögenhet att stiga och nådde vid utgången av tredje kvartalet en ny rekordnotering. Tillgångarna ökade med 1 112 miljarder kronor, vilket motsvarar en uppgång på 4,9 procent. **Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av tredje kvartalet till 23 767 miljarder kronor** och motsvarar nästan 5 gånger storleken på den svenska ekonomin (BNP 2019). Uppgången beror främst på stigande aktietillgångar (+8,5 procent) som står för drygt en tredjedel av hushållens förmögenhet. Räntetillgångarna ökade med 2,4 procent men utgör knappt en femtedel av hela förmögenheten och får därmed begränsat genomslag på helheten. Hushållens fastighetstillgångar, som utgör ungefär 45 procent av de samlade tillgångarna, hade likt övriga tillgångsslag ett starkt kvartal med en uppgång på 3,4 procent. Tillgångarna fördelas med 4 685 miljarder kronor i räntetillgångar, 8 228 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 10 854 miljarder kronor i fastigheter.

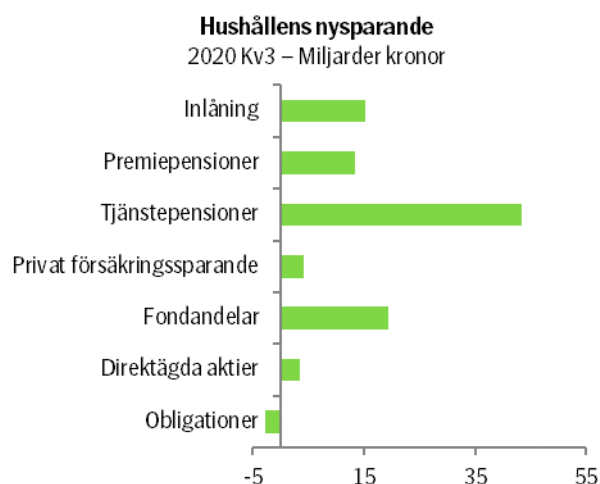
Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, ökade och uppgick vid utgången av tredje kvartalet till 19 131 miljarder kronor. Utvecklingen drevs till största delen av starka börser som fick hushållens nettoförmögenhet att stiga till den högsta nivå som uppmätts i Sparbarometerns historia.

Om hushållens förmögenhet i stället delas in i fler tillgångskategorier blir det tydligt att bostäder är den enskilt största tillgången och är mer än tre gånger så stor som hushållens näst största tillgång, tjänstepensioner (3 491 miljarder kronor). Hur hushållens samlade förmögenhet utvecklas över tid drivs därmed till stor del av värdeförändringarna i bostäder. Det är ett tillgångsslag som under de senaste 10 åren nästan har fördubblats i värde.

Hushållens nysparande var 96 miljarder kronor under tredje kvartalet. Det är ett högt nysparande jämfört med motsvarande kvartal tidigare år. Det tredje kvartalet har historiskt varit kopplat till ett ganska lågt nysparande hos hushållen. Största nysparandet under kvartalet var i tjänstepensioner (+43 miljarder). Därefter följer fondsparande (+20 miljarder), inlåning (+15 miljarder), premiepension (+13 miljarder), privat försäkringssparande (+4 miljarder), direktägda aktier (+4 miljarder) och obligationer (-3 miljarder). Nysparandet i obligationer har trendmässigt varit negativt sedan mitten av 2015.

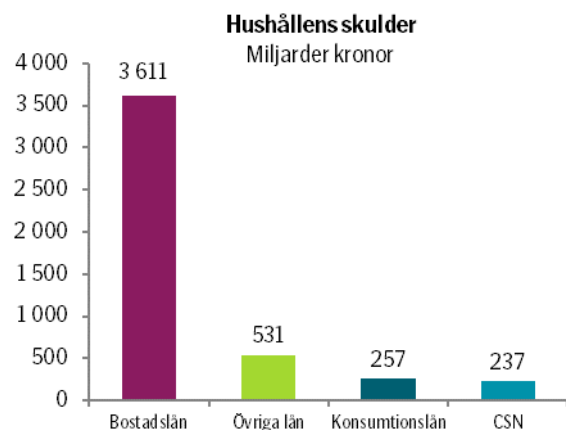
Skulder

Hushållens skulder opåverkade av pandemin och växer till ny rekordnivå

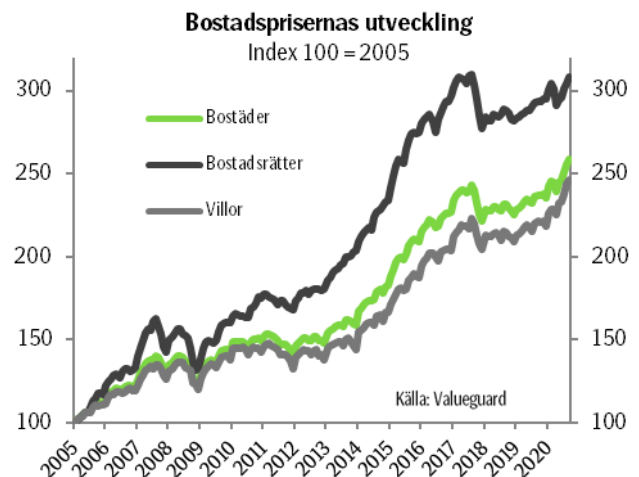
- Skulderna ökade med 1,3 procent under tredje kvartalet
- Konsumtionslånen steg med 0,9 procent
- Hushållens bostadslån stod för 80 procent av skuldökningen
- Hushållens samlade skulder uppgick till 4 636 miljarder kronor

Hushållens samlade skulder ökade med 60 miljarder kronor under kvartalet och uppgick vid utgången av september till 4 636 miljarder kronor. Till skillnad från hushållens tillgångar växer skulderna stadigt kvartal efter kvartal och uppgår nu till en ny rekordnivå som nästan motsvarar ett års BNP. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

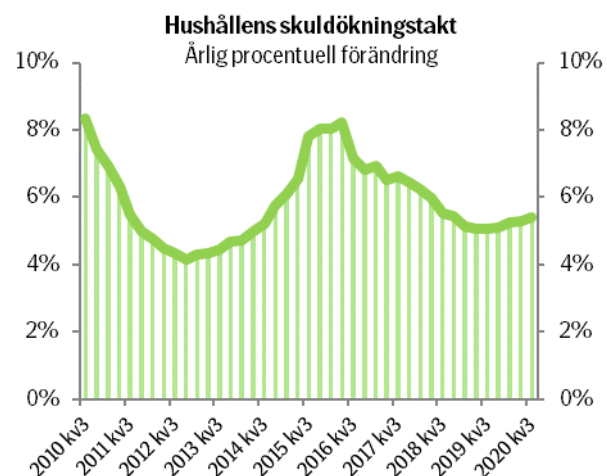
Hushållens konsumtionslån bromsar in för tredje kvartalet i rad och växer med knappt 2,4 miljarder kronor (0,9 procent). Totalt står konsumtionslånen för knappt 6 procent av hela skuldstocken. Det gör att de får ett begränsat genomslag på hela skuldstocken, till skillnad från till exempel hushållens bolåneskulder som står för närmare 80 procent av skuldstocken. Om man istället jämför hushållens konsumtionslån med studieskulder (hos CSN), som är mer jämförbara i storlek, så har ökningstakten hos konsumtionslånen fått tydligare genomslag. De har under de senaste åren stigit i betydligt snabbare takt än studieskulder. Det har lett till att konsumtionslånen sedan slutet av 2018 är större än studieskulder. Under det tredje kvartalet ökade hushållens studieskulder med 0,8 procent och följer sedvanligt säsongsmönster med en högre skuldökning under hösten. Under samma period växte kategorin övriga lån med 1,5 procent vilket är den högsta ökningstakten på över två år. Övriga lån definieras som utlåning till företagarehushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Den största delen av lånestocken är bostadslån och den fortsätter att växa både på kvartalsbasis (1,3 procent) och på helår (5,7 procent). Ökningen under det tredje kvartalet var något lägre än det kvartalsvisa snittet de senaste 10 åren (1,5 procent). På årsbasis fortsätter dock ökningstakten att stiga och ligger vid utgången av det tredje kvartalet på sin högsta nivå sedan slutet av 2018. Bostadslånen utgör nästan 80 procent av hela skuldstocken. Den viktigaste förklaringen till bostadslånens höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutveckling det senaste decenniet. Bostadslånen är också den enda skuld kategorin som aldrig minskat under Sparbarometerens 25 år långa historia. Under 2020 har bostadspriserna, trots svagare konjunktur till följd av coronapandemin, visat på motståndskraft och stigit kraftigt. Det har bidragit till att omsättningen av bostäder både sker till högre priser och till högre belåningsgrader.

Hushållens skuldökningstakt, som årlig procentuell förändring, ökade för sjätte kvartalet i rad och ligger nu på 5,4 procent. Den kvartalsvisa ökningstakten på 1,3 procent för tredje kvartalet är 0,1 procentenheter lägre än föregående kvartal. Sammantaget innebär det att hushållens skulder fortsätter att stiga och når vid utgången av kvartalet en ny toppnotering.

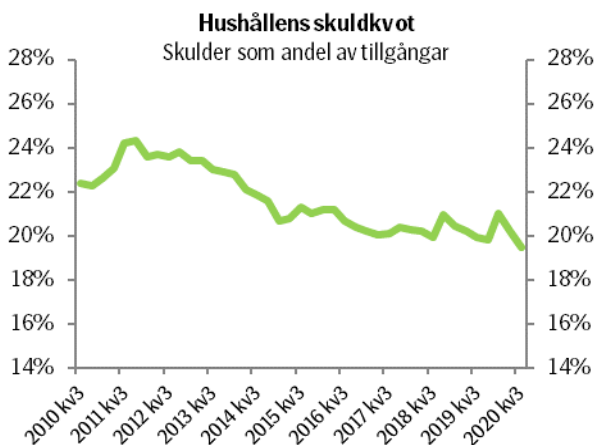

Skuldkvot

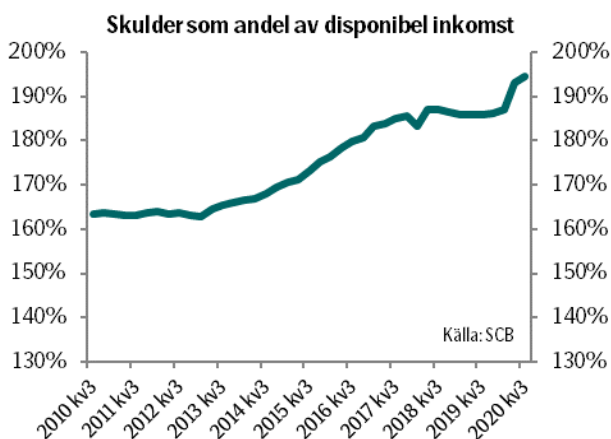
Coronakrisen delar hushållens skuldkvot

- Skuldkvoten pressas ner till en ny rekordlåg nivå på 19,5 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst ökar till historisk toppnotering
- Räntekvoten stiger till strax över 4 procent under tredje kvartalet

Hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, minskade under det tredje kvartalet till 19,5 procent (-0,7 procentenheter). Det är den lägsta skuldkvoten som någonsin uppmätts i Sparbarometern. Skulderna ökade under kvartalet med 1,3 procent (+60 miljarder), vilket är en lägre ökningstakt än under föregående kvartal (1,4 procent). Nedgången i hushållens skuldkvot kan framförallt förklaras av en kraftig förmögenhetsökning driven av en stark utveckling på de finansiella marknaderna under tredje kvartalet. Tillgångsökningen (+ 1 112 miljarder) motsvarar nästan 20 gånger skuldökningen.

Om man i stället tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst så har den ökat under tredje kvartalet. Den nya rekordnoteringen på nästan 195 procent kan i huvudsak förklaras av en minskad disponibel inkomst. Under den pågående krisen har hushållens inkomster påverkats av både minskade kapitalinkomster i form av uteblivna utdelningar och minskade förvärvsinkomster på grund av permitteringar, arbetslöshet och sjukskrivningar.

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och till de samlade tillgångarna. Under det tredje kvartalet påverkar Coronakrisen båda kvoterna, fast i olika riktningar. Skulder i relation till tillgångar når rekordlåga nivåer efter en kraftigt stigande förmögenhetssida medan skulderna i relation till disponibla inkomster däremot når en rekordhög nivå efter fortsatt svaga inkomster. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men kvartalets splittrade resultat visar att analysen av hushållens skuldsättning inte blir komplett utan att både tillgångar och inkomster inkluderas. Det är viktigt att förstå både hushållens balans- och resultaträkning när man gör en analys av hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade räntekvoten. Den mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit trots att skulderna stigit. Under tredje kvartalet ökade dock räntekvoten med 0,3 procentenhet (4,1 procent) jämfört med föregående kvartal. Måttet är ofta säsongsbetonat och jämfört med motsvarande kvartal föregående år har den ökat marginellt, med 0,1 procentenhet. Trenden är nedåtgående sedan slutet av 2011. Men under de senaste 4–5 åren har räntekvoten planat ut runt 4 procent vilket sammanfaller med perioden som Riksbanken hade minusränta. Reporäntan var vid utgången av tredje kvartalet noll procent och det mesta tyder nu på att Riksbanken kommer att hålla reporäntan oförändrad under en lång period framöver. Om och hur den pågående Coronapandemin får genomslag på en redan låg räntekvot blir en fråga att följa noga i kommande redovisningar av Sparbarometern.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäkringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Valueguard

Denna rapport publicerades 17 december 2020

Jens Magnusson

Privatekonom
070-210 22 67

Susanne Eliasson

Privatekonomisk analytiker
070-763 65 88

Américo Fernández

Ansvarig för sammanställningen av Sparbarometern
070-739 45 64

Niklas Magnusson

Presskontakt
070-763 82 43

SEB Privatekonomi, AS8, SE-169 79 Solna